

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenhetedik évfolyam,

5. szám.

Debrecen, 1927 január 29.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Igehirdetők és könyveik.*

„Gyakorlati papi dolgozatokban“ igazán nem szűkölködünk. Egyházi irodalmunkban körülbelül kétszáz esztendeje vezetnek már, legalább is mennyiség dolgában, a prédikációs, szertartási beszédes és imádságos könyvek és ezt a vezető helyüket újabb időben sem nagyon hajlandók átengedni másnemű irodalmi termékeknek, noha ezek terén a legutóbbi emberöltő folyamán szintén tapasztalható bizonyos föllendülés és értékgyarapodás. Sőt a gyakorlati egyházi irodalom ezen fajtájának már önmagában sem egészséges túltengését újabban még az az előbb nem igen észlelt jelenség is fokozza, hogy nem egyszer egészen kezdő (bár, természetesen, „tehetséges kezdő“) homiléták is indítatva érzik magukat beszédeiknek könyvalakban való kiadására. Így jelennek meg aztán olyan beszédgyűjtemények, amelyek ellen tisztán irodalmi szempontból nem emelhető ugyan súlyosabb kifogás, de amelyek tartalmilag ropantul távol vannak attól, hogy kiforrott s ezért példaként szolgálható homilétai egyéniséget mutassanak s egyéb tanulságuk alig van, mint az, hogy igen szembeszökő negatív igazolását nyújtják a prédikációk kiadására is, sőt ezekre különösképpen álló „nonum prematur in annum“ követelményének.

Egyházi irodalmunk e beszédekkel való túltápláltságának egyebek mellett megvan az a káros hatása is, hogy az igazán nagy vagy éppen kivételes értékek ezen a téren nem részesülnek akkora figyelemben és tanulmányozásban, amekkora a súlyuk szerint kijárna nekik. Meg vagyok pl. győződve arról, hogy a Robertson-, Ravasz-, Makkai-féle köteteknek sokkal több elmélyedő és meg-megújuló tanulmányozásban volna részük akkor, hogyha nem kelnének velük elmondás szempontjából ver-

* Kapi Béla: Bizonyágtevés, Egyházi beszédek. Szentgotthárd 1926. 8° 301. lap. — Dr. Victor János: A szentek szentjében. Az úri szent vacsorára előkészítő beszédek. Sylvester-kiadás 1926. Kis 8° 138 l. — Enyedy Andor: Nekem élet a Krisztus. Egyházi beszédek. Sylvester-kiadás 1926 8° 160 lap.

senyre — mégpedig győztes versenyre — egyebek mellett ama bizonyos „tehetséges kezdők“ kötetkéi, amelyekből jóval kevesebb elmemunkával (sőt produktivitás tekintetében minden elmemunka nélkül is) „el lehet készülni“. Lelkipásztoraink között még mindig van, az idősebb és az ifjabb évjáratokban egyformán, egy nem is nagyon vékony réteg, amelyikre nézve a prédikációra való készülés csak „tanulást“ s nem egyszersmind „tanulmányt“ is jelent. Ezekre nézve amilyen jótéteményt jelentene az, hogyha egyházi irodalmunkban *csakis* elsőrangú homiléták, illetőleg lelkipásztorok kiérlelt theológiájú, magasrendű irodalmiságú, a pásztori és prédikátori egyéniség markáns bélyegeivel ékes, tehát tanulmányra és nem betanulásra való beszédei látnának önálló kötetekben napvilágot — épp annyi kísértést, veszedelmet, terméketlenséget és lelki szendert hozhat a kellő önkritika nélkül kiadott beszéd-kötetek szünni nem akaró szaporasága.

Ezt a három új kötetet úgy szeretném odatenni lelkipásztortestvéreim asztalára, hogy a súlyukkal menten söpörnének le onnan egy csomó régibb vagy újabb „dormi secure“-t.

Egyházi beszédek külön, önálló kötetbe gyűjtésének *tárgyi, objectiv* értelmet és hasznót három szempont ad. (A subjectiv értelem és haszon szempontjaival — amelyek különben is nyilvánvalók —, itt most ne törődjünk).

Az első az, hogy egy ilyen gyűjtemény tartalmilag egy olyan kiforrott theologiai világnézet és életszemlélet kikristályosodása legyen, amely alkalmas arra, hogy mások számára a „norma normata“ szolgálatát tegye (a „norma normans“ ezen és minden más tekintetben is az Isten igéje maradván!).

A második az, hogy úgy az általános irodalmi, mint a speciális igehirdetői forma tekintetében mesterjegyet viseljen magán s ha nem is szolgál utánpótlásra, de mindenesetre tanulmányozásra s az egyáltalán elsajátítható vonások elsajátítására vonzzon és indítson.

A harmadik az, hogy úgy a tartalmi, mint a formai vonásaiból sugározzék ki beszédesen és foglyulejtően minél több pásztori lélek,

emberismeret és élettapasztalat: az író és a szónok mögött lássék meg egy konkrét pásztor, egy konkrét gyülekezettel való bensőséges és folytonos kapcsolatban. Mert végsőleg csak az ilyen prédikációs kötetek alkalmasok arra, hogy más lelkipásztori lelkeket maradandóan ihlessenek, termékenyítsenek és irányítsanak — s döntsék meg azt az elméletileg már elégszer tarthatatlannak bizonyított, de a gyakorlatban még (különösen a „tudat alatt”) mindig kísértő, sőt uralkodó tévhitet, amely szerint a prédikációnak, mint „szónoklatnak”, lehet bármilyen önértéke a pásztori szempont figyelmén kívül hagyásával is.

Három kötetünk megjelenését éppen az teszi nevezetes és ritka irodalmi eseménnyé, hogy bennük ez a háromféle szempont igen szépen és példásan érvényesül. Természetesen nem pontosan egyforma arányban mind a három mind a háromban, hanem a szerzők emberi és írói, homilétai és pásztori egyénisége különbözőségéhez mértén különböző mértékben és keveredéssel.

Legtökéletesebb a háromféle szempont harmóniája a Kapi püspök beszédeiben. Szerzőjük a maga magasztosan szép gondolatanyagát, áttetszően tiszta s mégis tengermélységekbe vesző theologiai szemléleteit művészi irodalmi köntösbe öltözteti. Megkapó képeiben és hasonlataiban, finom és mély lélekelemzéseiben elválhatatlanul karöltve halad a költő és a psychologus, a paedagogus és a próféta. Mind-egyik beszéde igazi műalkotás, természetesen nem a „l'art pour l'art” ide nem való értelmében, hanem az által, hogy eszmét és formát öntudatos áhitattal és ihletett mesterkézzel állít szolgálatába annak az egyetlen Dicsőségnek, amely egyszersmind maga az örök Szépség is. Egyébiránt az aestheticismus túltengése már azért is lehetetlenné válik nála, mert természetes ellensúlyozásaként minden beszéde át meg át van szöve a pásztori szempont meleg és sokszínű sugaraival: gonddal, féltéssel, szolgálattal, vigasszal, bátoritással. Nem hiába szól a szépséges kötetnek már az ajánlása is a szerző „négy szeretett gyülekezetének”: a dunántúli egyházkerületnek, a szombathelyi és a körmenyi ekklezsiáknak és — a családjának. Boldog család, ahol a családfő ilyen pásztor; boldog kis és nagy gyülekezetek, amelyeknek pásztoruk ilyen — családapa!

Victor Jánosnak nincsen pásztori gyülekezete, habár — bizonyos értelemben — ő is elmondhatja már magáról, a Wesley híres szavát travestálva, hogy az ő gyülekezete egész Magyarország, különösen pedig annak az intellectualis pályákon levő ifjabb nemzedékei. — Ő ebben a kötetében is, mint minden eddigiekben, mint a par excellence „lelki Tanító” lép elénk. Az úri szent vacsora theologicumához avatottabb kéz a mai magyar református egyházi irodalom terén nem nyúlhatott volna, mint az övé — s áldottabb és szerencsésebb

kéz sem találkozhatott volna arra, hogy ezt a nagyon nehéz és ma már annyira idegenszerű theologicumot egyfelől tisztán és következetesen visszavigye bibliai élményalapjaira, másfelől megtisztító és megszentelő élménnyé elevenítse és mozgalmassítsa az egyszerű hívők lelkében is. Kizárólag a szereztetési igék valamelyik darabjára vagy darabkájára fölépített harminckét kis beszéde igazi remeke az elmélyedő bibliatanulmányoknak, amely mélységből mélységbe halad, de csak azért, hogy annál inkább tudjon szolgálni és építeni — s amit ezekből a (nagy tudomány és nagy hit nélkül meglábolhatóan) mélységekből testvérei számára fölhoz, az egyszerű, mint maga az igazság és világos, mint a nap. Ilyen a beszédek stílusa, homilétikai és irodalmi formája is: minden a százszorszént tárgynak szolgál benne, a színtelen ablaküveg tisztaságával, engedelmességével és alázatosságával, egyedüli feladatának ismerve, hogy a fényt föltalanul átértesse. De azért nagyot csalódnék, aki pl. e beszédek akármelyikét is úrvacsorai „ágendaképen” elmondani akarná és merné: döbbenve venné észre gondolatanyaguk hatalmas sűrítettségét és szinte robbanásig feszült dynamikáját, amelyet még egy nagyon intelligens gyülekezetnek átlagos figyelő és befogadó képessége sem bírna meg egy már megelőzőleg elhangzott prédikáció végighallgatása után. A Victor beszédeinek — és általában az ilyen tartalmú és értékű úrvacsorai beszédeknek — igazi, rendeltetészerű helyük a külön úrvacsorai istentisztelet, amelynek magyar református templomi istentiszteleteink közé való rendszeres bevezetésére, im', ez a kötet is hathatós intelem és ösztönzés.

Az Enyedy Andor kötetében nem találunk sem olyan, tartalmilag és formailag egyaránt klasszikus homilétai mesterművekkel, aminőkkel Kapinál, sem az Ige értelmének és a Lélek munkájának azzal a páratlanul finom és rendkívül gondolatébresztő elemzésével és búvárlatával, amelyben Victor remekel. Itt a pásztor áll előtérben: a reábízott lelkeknek és gyülekezetnek gondviselője, oltalmazója, őrizője. Témákban, kifejtésekben, rábeszélésekben, meggyőzésekben, vigasztalásokban konkrét gyülekezetek életét, problémáit, szükségleteit érezzük ott lüktetni: még pedig különösen bonyolult lelki összetételű városi gyülekezetekét, amelyeknek fölébresztésében és pásztorálásában a tetterős és önfeláldozó szerző ma már országszerte ismert és elismert eredményeket kapott ajándékba a vetés és az aratás Urától. Igehirdetés és pásztoráció közvetlen kapcsolatáról ezek a minden különösebb irodalmi igény nélkül föllépő beszédek igen szemléletes és tanulságos képet nyújtanak. Ez teszi őket értékessé szélesebb körök számára is, amíg magának a szerző volt és jelenlegi gyülekezetének (a sátorlajújhelyinek és a miskolcinak) körében a szeretett pásztorral való lelki kapcsolatot is erősíteni és mélyíteni fogják, egy-egy felejt-

hetetlenül kedves templomi óra emlékének hódítóan és néha szinte naivul közvetlen megrogzításával. (Az egyik beszéd pl. így kezdődik: „Szinte hallok a csendes szemrehányást: Ilyen hideg időben, úrvacsoraosztáskor elég lenne egy textusról is beszélni. És én mégis kettőt olvastam föl előttetek...“.) Öröm elgondolni, hogy vannak már Magyarországon olyan református gyülekezetek, amelyeknek templomos tagjai nyomtatásból is szeretik hallani a lelkipásztoruk hangját. Ez is egy igen értékes módja a lelkigondozásnak, de (emlékezetbe idézve a jelen cikk elején mondottakat), csak az kezdje el, aki, mint a szerző, már a lelkigondozásnak egyéb módjait is meg- és kipróbálta.

R. I.

Közelet

Egy elfeledett törvényszakasz.

Ezt a címet kívánom adni e néhány sornak, amelyben válaszolni akarok dr. H. Gy. lelkész-társamnak a szerkesztőséghez intézett nagyon is aktuális kérdésére. Lehet-e tanítóinkat mindennemű állami vagy községi jellegű, legtöbbször összeírási munkákra, egyszerűen csak kirendelni a tanítás mérhetetlen hátrányára? A felelet igen egyszerű: Nem! Nem pedig azért, mert az E. T. VI. t.-c. 39. §-a világosan kimondja, hogy a tanító „a tanítóság mellett — egyházi hatóságaink engedélye nélkül — *semminemű* mellékfoglalkozást nem vállalhat“.

Általános szokás államnál, városnál, községnél, hogy ha valami kellemetlen, vagy rosszul dotált, kényelmetlen munka adja elő magát, amit nem igen van, aki elvégezzen, egyszerűen odacsapják a tanítóság nyakába. Végezd, neked muszáj, mert államsegélyt kapsz! És ezt a legtöbb helyen a felettes hatóságok túriák, anélkül, hogy bármit is megkísérelnének a visszavétel megszüntetésére. Pedig im, itt a fegyver a kezünkben, az állam által elismert, királyi szentesített nyert törvény. Tessék ezt érvényre juttatni nemcsak akkor, amikor esetleg a tanítóra káros, hanem akkor, amikor úgy órea, mint a közoktatás mindenekfelett való érdekére is áldásos.

Az eljárási mód is nagyon egyszerű. Ezeket a munkákat rendszeresen a közigazgatási hatóságok útján szokták a tanítóság nyakába sózni. Tessék előzetesen e hatóságoknak tudomására hozni, hogy a mi tanítóinknak törvényileg tiltva van bárminemű mellékfoglalkozást is elvállalni egyházi hatóságaik előzetes engedélye nélkül. Ha tehát felmerül a szüksége valami ilyen munka elvégzésének, a közigazgatás nem a tanítóval, hanem az iskolaszékekkel, vagy még inkább az egyháztanácsal lépjen érintkezésbe, amely aztán a közoktatás nagy érdekeire való hivatkozással egyszerűen megtagadja az engedély megadását, még pedig *nagy súlyánál fogva* min-

den jogkövetkezmény terhe nélkül. Így csinálom ezt én itt Karcagon már évek óta és pedig eleinte, a nagyon sokszor csak a saját kényelmét kereső közigazgatás nem kis megbotránkozására, de ma már annyira megszokottan, hogy már nem is kéri tanítóinkat sem a tankötelesek összeírására, sem választói névjegyzékek elkészítésére, sem semmi olyan munkára, ami csak a legesekélyebb mértékben is a tanítás rovására menne. Tessék megpróbálni máshol is, eleinte dühösködnek érte, de néhány eset után már nem is kéri.

Szombathy István.

Irodalom

Andrássy Kálmán; *Szenvedéstől a diadalomig. Kiadja Kiss Ferenc. Ára 3 pengő 20 fillér. A Kálvineum tulajdona. 8° 87 lap.* A kiadó előszavából nagy örömmel értesülünk arról a mai szűkös állapotainkban meglehetősen ritka jelenségről, hogy a buji pátriárkának most egy esztendeje megjelent s lapunkban legottan ismertett biblíamagyarázatos kötete, 500 példányban megjelenvén, rövid idő alatt elfogyott. A Kálvineum támogatásának minden református lelkész kötelező nagy célján, meg a szerző országos nevével kívül kétségtelenül mégis a rendkívüli tartalmi érték a fő magyarázata ennek az örvendetes jelenségnek. Ettől az értéktől súlyos és tündöklő ez a második kötet is, amelynek éppen ezért minden különösebb optimismus nélkül is szabad az elsőéhez hasonló szokatlan sikert jósolnunk, illetőleg, mint felelősséget odahelyeznünk lelkipásztortársaink szívére. Nem akarjuk elismételni azt, amit az Andrássy Kálmán pásztori, biblíamagyarázó és homilétai egyéniségének jellemzésére már első kötete kapcsán elmondottunk, de a mostani kiadvány jelentőségének megvilágításául hadd emeljük ki külön is azt a körülményt, hogy ebben a böjt-husvét-pünkösdi ünnepkör megmérhetetlen mélységű kijelentésanyaga van rendszeresen földolgozva, az egyes daraboknak egymásközi természetes kapcsolódásával, tizenhat predikációban. Egy vezető tekintélyű és igazán minden tekintetben „presbyteros“ gyakorló falusi pásztorunk és igehirdetőnk ad tehát itt nagyszerű és kötelező példát arra, aminek református igehirdetésünkben manapság még nagymárkájú városi katedrákon is élénk hiányát érezzük: arra, hogy az igehirdetés is pásztori munka lévén, annak igazán termékeny és áldásos módja csakis a rendszeres elmélyedésen alapuló, minden ötletszerűséget kizáró és az egyházi év homilétikai rendjéhez becsületesen alkalmazkodó *cyklusos predikálás* lehet. Kálvinnak akárhány predikációja kezdődik így: „Mint a múlt alkalommal láttuk...“ és Andrássy Kálmánnál is valósággal a kerékgömbök egymásba kapcsolódásaként érezzük az egész beszédsorozaton át érvényesülni az egységes tervet. Így csak az tud predikálni, aki nem

azért áll föl a katedraban, hogy elmondjon egy „szép beszédet“, hanem azért, hogy a pásztor lassú, türelmes őrző, hívogató, terelgető, gyógyító munkáját végezze az Igével, amely nem „emberi bölcseségnek hitető beszéde“, hanem Istennek hatalma minden hívőnek üdvösségére. Tanuljunk ebből a szép, jó és gazdag könyvből ne „szónokolni“ és a „rezet kivágni“, hanem azt, amit Péter apostol ajánl: „Ha valaki szól, mintegy Isten igéit szólja“. (I. Péter 4: 11.) ri.

János evangéliumának és leveleinek magyarázata. Irta Musnai László tekei lelkész, theol. magántanár. Torda, 1926. 8° 152 l. A szerző, az erdélyi lelkipásztori kar egyik legkiválóbb tagja, hosszú évek óta nagy szorgalommal és szívós elmélyedéssel foglalkozik a jánosi iratokkal. Az Apokalypsissról írt korábbi értékes tanulmányaihoz most méltóan sorakozik ez a kötete, amelyben a többi jánosi irat részletes kommentárját adja. Irodalomtörténeti álláspontja a Deissmann-féle, amely a legmodernebb bibliai és antik kulturatörténeti kutatások alapján a konzervatív felfogás felé hajlik vissza: t. i. valamennyi jánosi irat szerzőségét azonegy egyennek, az „öreg“ János apostolnak tulajdonítja. Ez az álláspont érdekes ellentétben van a részletes exegesis során gyakorolt szigorú, sőt olykor merésznek is mondható kritikájával, különösen az alapvető jánosi theologicumok fejtegetésében, az egyes jézusi nyilatkozatok, csodák hitelessége kérdésében, stb. Általában a kommentár tudományosan komoly, gondolatébresztő s a gyakorlati irásmagyarázás terén is kitűnően használható munka, amelynek megszerzését — irodalmi stílusának lazasága és igen sok sajtóhibája ellenére is — melegen ajánljuk lelkésztestvéreinknek. Magyarországi bizományosa a „Méliusz“ könyvkereskedés. ri.

Halottaink

Dr. Kalvoda Ferenc, a békési református reálgimnázium tanára, életének 62-ik, tanári szolgálatának 26-ik évében, hosszas szenvedés után január 23-ik napján elhunyt. Nagy tudományu tanítómester hagyta itt e muló világot. Kartársait testvérként szerette, a gondjaira bízott növendékeket, mint gyermekeit ölelte keblére.

Temetése január 25-én ment végbe Békésen. Áldott legyen emlékezete!

Kis Ernő, a pápai ref. főgimnáziumnak régóta nyugalomban élő, kiváló volt igazgató-tanára folyó hó 22-én, élete 72. évében Pápán elhunyt. Kis Tivadar, a neves pápai ref. könyvkereskedő testvérét, Rúzsás Lajos, a jeles siklósi lelkipásztor apósát gyászolja benne. Áldás emlékére!

Különfélék

Dóczy Imre iskolai látogatásai. Dóczy Imre középiskolai felügyelő a f. tanévben is a nála

megszokott példás ügybuzgósággal látogatja sorra egyházkerületünk gimnáziumait, melyek az ő gondjai alatt a legnagyobb rendben folytatják munkájukat. Folyó hó 17-től öt napon keresztül a debreceni ref. gimnáziumban végezte hivatalos látogatását s január 24-én a tanárral tartott értekezleten adta elő tapasztalatait, melyeket előadása végén abban foglalt össze, hogy örömmel szemlélte az intézetben minden irányban mutatkozó tisztaságot, rendet, a tanulók jó magaviseletét és megfelelő tanulmányi előhaladását. Láta, hogy a tanárkar híven ápolja az intézet tradícióit s igyekszik az iskolát elsőrangú színvonalon tartani. Elismeréssel adózott a didaktikai és paedagogiai munkásságon kívül a tanári kar tudományos törekvései s irodalmi működése iránt is, melyekkel nemcsak magának, hanem az intézetnek is érdemet és becsülést szerez. Sok tanulságot nyújtó észrevételeit a tanári karhoz intézett azzal a fennkölt intellemmel fejezte be, hogy a nehéz anyagi viszonyok között is a hivatásából fakadó nemes idealizmustól áthatva, teljes erővel törekedjék a nagymúltú, virágzó intézet előbbvitelére és fejlesztésére.

A debreceni Kálvinisták Templomegyesületének irodalmi délutánja. Szépen sikerült irodalmi délutánt rendezett a Templomegyesület irodalmi szakcsoportja január hó 26-án d. u. fél 6 órai kezdettel, a kollégium dísztermében. Az irodalmi délutánt a Templomegyesület vegyeskarának éneke nyitotta meg, mely után dr. Sallay Lajosné, a szakosztály ügyvezető-előknője tartott megnyitó beszédet. Herczeg Ferencről dr. Zsigmond Ferenc egyetemi magántanár tartott értékes előadást. Bay Erzsike Liszt-rhapsodiát játszott zongorán, nagy tetszés mellett, Kálmán Erzsike pedig gyönyörű énekszólójával gyönyörködtette a nagyszámú, előkelő hallgatóságot. A minden tekintetben kifogástalan irodalmi délutánt a Templomegyesület vegyeskarának irredenta énekszámja fejezte be. A Templomegyesület egyébként február 15-én nagyszabású Beethoven-estét fog rendezni, a kiváló zeneszerző centennariuma alkalmából.

Az Országos Református Tanáregyesület igazgatósága a kecskeméti református egyházzal és főgimnáziummal egyetértően az egyesület ez évi közgyűlését Kecskemétre június hó 7. és 8. napjaira tűzte ki. Ez a közgyűlés jubiláris közgyűlés lesz, miután az egyesület ezelőtt 25 esztendővel alakult meg *Dóczy Imre* elnöklete alatt s azóta állandóan az ő vezérségével folytatta munkásságát. A közgyűléssel egyúttal új ciklus kezdődik az egyesület életében, tehát újonnan választja meg székhelyét és tisztviselőit.

A Kálvinisták Templomegyesületének vallásos szakcsoportja január 28-án belmissziói estélyt tartott a Kollégium dísztermében, amelyen Kórhé Endre lelkész tartott előadást „Az élet törvénye“ címen.

Lelkészcseréltetés. A józsefházai gyülekezet üresedésben levő lelkesi állására Bara József lelkeszt választotta meg egyhangulag.

A református ősök szép szokását eleveníti fel a szegedi református egyház, amidőn újra behozta a vasárnap délutáni rendszeres kátémagyarázatot s így módot nyújt arra, hogy híveink megismerkedhessenek hitvallásunk szent mélységével. Vajha az összes református gyülekezetek követnék e szép példát! Debrecenben ősidők óta szokásban van a vasárnap délutáni kátémagyarázat.

Szépen sikertelt vallásos-estély volt jan. 23-án, vasárnap délután 5 órakor, az Ispotály-templomban. Bibliát olvasott és imádkozott Tukacs György szénior, prédikált Koréh Endre lelkes, Nagy Sándor segédlelkes felolvasást tartott, énekszámokkal közreműködtek Papp Szeréna és Ury Lajos református tanító. — A vallásos-estélyt Nagy Sándor magasszárnyalású imádsága rekesztette be.

A „Szülők iskolájának“ második előadása Debrecenben, január 25-én ment végbe, a városháza közgyűlési termében. Előadást dr. Novák József református tanítóképzőintézeti tanár tartott a serdülő ifjúság neveléséről. — A rendkívül értékes előadáson a gyermekbarátok és szülők igen szép számmal vettek részt.

Villanyvilágítás a kisújszállási templomban. Kétségtelen, hogy a villanyvilágításnak a református templomokba való bevezetése ellen semmiféle igaz okot, dogmatikai érvelést felhozni nem lehet; legkevésbé lehet ellene a „puritánság“ jelszavával küzdeni. A templomban a villanyfény nem azért jogosult Kisújszálláson, mert — Debrecenben is van, nem azért jogosult Pesten, mert a genfi székesegyház, a Kálvin temploma is ki van világítva, hanem azért, mert az Úr a föld és annak teljessége, tehát a villanyfény is az Ővé és ezért illendő, hogy az Ő dicsőségét szolgálja! Ez a gondolat vezette a kisújszállási gyülekezetet is, amidőn a templomot kivilágította és pedig úgy, hogy ez az egyháznak egy fillérjébe sem került, mert az egész berendezés közadakozás útján állott elő. Nagy István lelkes u. i. a múlt év őszén egy vasárnap délutánra összehívta a gyülekezet vezető asszonyait a templomba és előttük többek között a villanyvilágítás eszméjét is megpendítette. Miután az egybegyűltek lelkesen fogadták a tervet, azonnali gyűjtést határoztak. A határozatot becsületes igyekezettel végrehajtott cselekedet követte, úgy, hogy a gyűjtés eredményének, több, mint 18 millió koronának felhasználásával megkezdhatték és karácsony estéjére bevégezhatték a munkálatoikat. Hogy szükséges volt, azt a gyülekezet bebizonyította, amikor áldozott érte, amikor ó-esztendő estéjén zsúfolásig megtöltötte a templomot s azóta is örvendetes mértékben látogatja a vasárnap esteli istentiszteleteket.

Mindez legyen Isten dicsőségére, aki világosság és nincs Benne semmi sötétség!

Az egyre fokozódó táncőrület ellen régen várt erélyes rendeletet adott ki Szcitovszky Béla belügyminiszter az engedély nélkül rögtönzött táncok ellen. Ezt a rendszertelen és izléstelen divatot akarja most a miniszter lehetlenné tenni, amikor feltételek közé sorítja a táncok engedélyét.

Hollandusok konferenciája Székesfehérváron. A székesfehérvári református egyház abból az alkalomból, hogy a hollandi református ifjúsági mozgalom vezetőemberei a székesfehérvári gyülekezetet is meglátogatták, jan. 24-én egynapos konferenciát rendezett az egyház tanácstermében, d. u. pedig vallásos-estélyt a templomban.

Nyírmeggyesen szép reményekre jogosító kezdeményezés indult a belmissziói munkamezőn. Lelkes, segédlelkes, öt tagú tanítótestület s a községi előjáróság egymás munkáját támogatva, minden csütörtökön vallásos-estélyek rendezését vették tervbe. Vasárnapi iskola és iratterjesztési munka szép eredménnyel folyik.

A kolozsvári református leánygimnázium felavatása. Január 9-én ünnepélyes keretek közt nyílt meg Erdély egyetlen magyar református leánygimnáziuma az e célra épített hatalmas, modern, új épületben. A megnyitáson dr. Makkai Sándor püspök mondott beszédet. Délután az intézet volt és jelenlegi növendékei az új iskola rajztermében Lorántffy Zsuzsánáról szóló alkalmi játékot adtak elő.

Gyülekezeti diakonisszát állított munkába a miskolci egyház. Hivatása a testi és lelki nyomor kikutatása és enyhítése, kórházi betegek látogatása, vasárnapi iskola, foglalkozás a református háztartási alkalmazottakkal. Követendő példa minden gyülekezet számára.

A mezőtúri református gimnázium tanári kara január 30-án „tudományos estélyt“ rendezett. — A piavei csatáról előadást tartott Putz Jakab ezredes, szavalt Tóth Dezső, közreműködött a gimnáziumi zenekar is.

A Sylvester-nyomda térhódítása. A reformátusság zöme előtt ismeretes tahitófaluhi Sylvester-nyomdával Budapest, a Wesselényi utcán fióküzletet nyitott. Ez a nyomda a baptistáké volt, most pedig már református célokat szolgál. Istené legyen a dicsőség!

Evangélikus zsidók. Legújabbban egy új szekta jelent meg a Felvidéken a zsidóság körében. Vannak olyan zsidók, akik az Újtestamentum tanítását elfogadják és Messiásuk Jézus Krisztus. Szombat helyett a vasárnapot ünneplik meg és istentiszteletük bibliamagyarázatból és zoltáreneklésből áll. Híveik nagyrészt Konstantinápolyból és Palesztinából

kerültek ki és hosszas bolyongás után jutottak a Felvidékre. Ételeik nagyrészen vegetáriánus ételek. Nagyon szerény életet folytatnak, nem dohányoznak, alkoholt nem isznak és nem táncolnak.

Kiskunhalason is bibliát kapnak a házaspárok. Az egyháztanács határozatából új évtől fogva minden házaspárnak családi lapokkal is ellátott, nagyalakú, teljes bibliát nyújt ajándékba az esküvő alkalmával az egyház. Az életnek ezen komoly pillanatában nyert Szentírás vezesse az új párokat az élet igaz útján.

A **mátészalkai gimnázium** érdekében mozgalom indult meg Szatmár vármegyében. — Rendkívül üdvös lenne, ha ez a gimnázium református lenne, vagy úgy szerveztetnék, hogy az egyesített vármegyék nagyrészen református lakosságának érdekei minden tekintetben figyelembe és kellő méltánylásban részesüljenek, különösen a tanárok kinevezésénél.

Megvételre keresem a Van Oosterzee-Antal: Heidelbergi Káté magyarázatai és id. Hegedüs János: Protestáns Egyházi Törvénytár című könyveket használt állapotban is. Ajánlatokat ármegjelöléssel a „Méliusz” könyvkereskedésbe kérek.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől

3162—1926. szám alatt múlt évi december hó 17-én egész egyházkerületünket érdeklő anyagi ügyben, minden egyházközséghez külön-külön körlevelet küldtem azzal a felhívással, hogy a körlevélben feltett kérdésekre a szintén kiküldött jelentő íven, az ugyancsak csatolt felbélyegzett boríték felhasználásával folyó január hó 20-ig hozzám okvetlenül tegyenek (— nemlegest is —) jelentést.

E hó 23-ig ezen felhívásnak nem tett eleget 109 egyházközség. Ezeknek nemtörődömsége nemcsak azért esik súlyos beszámítás alá, mert az egyházi főhatóság rendelkezésének nem tettek eleget, hanem sokkal inkább azért, mert fel-tartóztatják egy olyan munkálat továbbvitelét, amelynek minél sürgősebb elintézésétől van függővé téve nagyon sok egyházközségünk anyagi boldogulása.

Felhívom azért a még most fel nem sorolt egyházközségeket, hogy jelentésüket e felhívás vétele után haladéktalanul tegyék meg.

Debrecen, 1927 január 24.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Takarékpénztári csekkszámia 43.916.

Pályázat.

A darvasi (Bihar m.) ref. elemi iskola kántortanítói állásra — a Néptanítók Lapjában közzététel-től számított tíz napi határidővel — pályázat hírdettetik. Javadalom: készpénz 98 P 60 f., 1056 kg. búza, 836 kg. árpa, 14 kat. hold 646 □-öl szan ó-föld és 7 legelő illetőség. Három szobás lakás kúttal és melléképületekkel. 34 értékegységhez járó állami segély. Stóla. Egyházi jegyzőségért 100 kg. búza. Földek adóját az egyház fizeti. Ezen fizetésből az 1926/27. iskolai évre az elfoglalástól számított hányad illeti. A pénz és terményfizetés polgári évre a föld termése iskolai év szerint osztatik meg. Kötelességei: a kijelölt osztályok vezetése. Kantori szolgálat orgonával. Lelkész, vagy a másik tanító akadályoztatása esetén ezek he yeltel-sítése. Belmissziói segédkezés. Kanónikus szolgál-at. Oklevél, keresztlevél, forradalmi magatartást tanúsító működési bizonyítvánnyal ellátott kérények alulírt iskolaszéki elnökhöz küldendők.

Állás azonnal elfoglalandó. menekültek, b) lis-tások előnyben. Orgona próba a pályázat utolsó határnapján.

Molnár Vince
ref. isk. széki elnök.

NEM REKLÁM, HANEM VALÓSÁG

TELEFON:

13-35. 33-52

hogy dús választékban gyönyörű szabású
férfi- és fiú ruhák olcsó árban a

TELEFON:

13-35.

MAGYAR RUHAIPAR

DEBRECEN LEGNAGYOBB FÉRFI ÉS FIÚ RUHAARÚHÁZÁBAN

PIAC-UTCA II. SZ. (közvetlen a Bika-szálló alatt) szerezhetők be.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

201—1927.

Pályázati hirdetés.

A szatmári egyházmegyébe kebeleztetett, nyugdíjazás folytán megüresedett kismaményi lelkészi állásra pályázatot hirdetek.

Javadalom: 1. 10 h: 1163 □-öl (1600 ölével) föld használata, melyben $3\frac{1}{2}$ legelőjog bennfoglaltatik. 2. 63 hektoliter tiszta úza. 3. Szénaváltság 200 korona. 4. 8 öl kemény úzifa hazhoz szállítva. 5. Temető használata. 6. Kongrua 636 korona. 7. Tisztas-éges lakás, kerttel. 8. Stóla szabályrendelet szerint. Összes javadalom hivatalos értékelés szerint 1896 korona.

A megválasztott lelkész a szatmári ref. egyházmegyei lelkészek özvegy-árva gyámintézetének kötelezett, rendes tagja leend.

A nyugdíjazott lelkész részére megtérítendő beruházási költség 320 pengő.

Az állás jogerőre emelkedés után azonnal elfoglalandó.

Pályázati kérvények Sipos József espereshez Turistvándi, Szatmár megye, 1927. február 20-ig nyújtandók be.

Debrecen, 1927. január 23.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENI VEZÉRŐGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTÚLI REF. EGYHÁZKERÜLET HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD:

tűz-, jég-, baleset-, szavatossági-, betörésses-lopás-, száltimán- és élet-biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

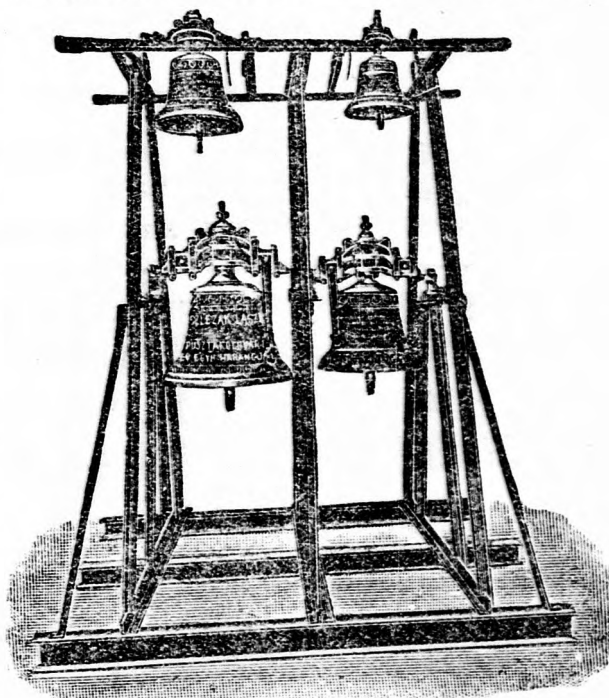
42—52

Le készeknek, tanároknak, tanítóknak, presbitereknek és egyháziaknak a fölszteleltű és méltóságos egyházkerületi E nökségge történt megálapodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyártás
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÖB-HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913—53

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításokon aranyéremmel kitüntette ve. Számos egyházi elismerőlevél és az 1925. Országos Kézművesipari Társulat versenyen a m. kir. korm. díszoklevélvel kitüntette és az 1928. évi kézműipari kiállításokon a m. kir. kormány által díszoklevéllel kitüntette.

FITTLER SÁNDOR

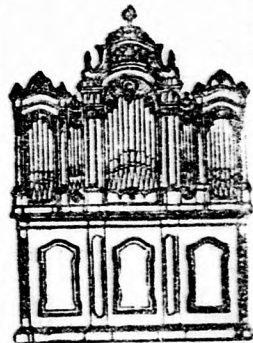
orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

Új Orgonákat,
Orgonasípokát,

iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szerűen mérsékelt árákért
Árjegyzék és költségvetés díjtalan

ALAPÍTTATÓ IT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpoda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

Debreczeni István
órasmester
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Specialis órák javítása
Mindennemű órák raktára.

IFJ. SZANTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FŐTÉR (SARJÁT HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsezerőbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a meggyesületek hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZANTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabója.

T. SZANTÓ JÓZSEF úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előjárósága fiatal s.-lelkészünket, ki ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hívek szeretetét nagy mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból értesültünk, hogy uraságod ref. papi díszruhák és palástok szolid kiállításával a lelkészek tetszését és meglegedését vívta ki. Ezért felkérem, sziveskedjék engemet lehetőleg postafordultával értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e egy szebb palástért. Még csak arra kérem, sziveskedjék figyelembe venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes ambíciójú, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtjuk jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy magát tovább képezze, fejlessze. Éppen azért óhajtánók, hogy az ilyen ajándéktárgynak alkalmas legyen úgy minőség, mint kiállítás tekintetében.

Besztercén (Erdély) 1909 szept. 15-én.

Szíves üdvözléssel: Ráduly János, presbiter.

T. SZANTÓ JÓZSEF úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított palásttal ifjú lelkészünknek nagy örömet szereztünk.

Fogadja szép munkájáért az előjáróság teljes elismerését.
Tisztelettel. Ráduly János, presbiter.

T. SZANTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Alulírott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem és azzal meg vagyok elégedve.
Debrecen, 1909 ápr. 24.

Hazafias tisztelettel: Erőss Lajos, ref. püspök

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárú
állandó nagy raktára.
Telefon 6.

MOST MEGJELENT egyházi, irodalmi újdonságok:

Baja Mihály: Babiloni vizek mellett . . .	Pengő	1:50
„ „ Óh szép ifjúságom . . .	„	3:20
„ „ Ünnepi hangok . . .	„	—50
Czegiédy Sándor: Sylvester bibliai kézikönyv. I. kötet . . .	„	2:40
Czegiédy Sándor: Sylvester bibliai kézikönyv. II. kötet . . .	„	2:40
Czegiédy Sándor: Sylvester bibliai kézikönyv. III. kötet . . .	„	2:40
Fankhauser: Vasárnapi iskolai tanítások. (A bibliai történetek feldolgozása gyermekek számára, a család vall. tanítás és vasárnapi iskolák használatára) . . .	„	14—
Hagyaljai Kiss Géza dr.: Lélek és élet. (Egyházi beszédek) . . .	„	6—
Hit- és nemzetvédelmi előadások (A magyar Kálvin-Szövetség által 1925 őszén rendezett Hit- és nemzetvédelmi tanfolyamon elhangzott előadások) . . .	„	2—
Kováts János: Gyalog ösvény. (Ötvenkét ifjúsági prédikáció) . . .	„	4:80
Makkai Sándor dr.: Aratás (Előadások, Ecclesia Múltans, Beszédek, Feltámadunk. Művészet és Irodalom) . . .	„	6:80
Musnai László: János evangéliumának és leveleinek magyarázata . . .	„	4:80
Baltazar Dezső, Ravasz László, Soltész Elemér püspökök, Czegiédy Sándor, Muraközy Gyula, dr. Vass Vince, Bánkó István beszédei és előadásai a mohácsi református nagygyűlésen . . .	„	2:50
Ravasz László: A magyar bánat . . .	„	1:20
Révész Imre emlékezete . . .	„	—40
Révész Imre élete 1826—1881. (Születésének századik évfordulóján közrebocsátja a debreceni református egyházkerület presbyteriuma) . . .	„	8—
Révész Imre: Mennyei nászdal . . .	„	2—
Szabó Imre: Mi atyánk (Tíz meditáció) . . .	„	1:50
Szabó Dezső: A magyar protestantizmus problémái . . .	„	1—
Uray Sándor: Lelkészi szolgálati napló . . .	„	4—
Vasárhelyi János: Megvigasztaltatva—vigasztalni . . .	„	7—
Vollay Ferenc: Nagymagyarországért. Legszebb hazafias költemények gyűjteménye 1918—1926 . . .	„	7:20

MÉLIUSZ KIS KÖNYVTÁR. Szerkeszti Uray Sándor.
A 10 füzet együtt 3 60 pengő.

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”

könyv-, papír-, írószer- és
zeneműkereskedésben

Debrecen, Ferenc József-út 26.

TELEFON: 2-70.

Postai megrendelések azonnal expedílatnak.